

Verksamhetsbeskrivning Lågtröskelmottagning med sprutbytesverksamhet

Upptart och etablering av Lågtröskelmottagning 2022

Mottagningen etableras tillfälligt inom Vuxenpsykiatri Västmanland Ingång 29 fr o m hösten 2022 till dess mer stadigvarande lokaler kan inhyras för ändamålet. Inriktning att mer stadigvarande lokaler ska finnas 2023-2024. Målsättningen är att verksamheten ska bedrivas utifrån denna verksamhetsbeskrivning men att uppstart och driftsättning bedöms behöva ha en agil ansats i samverkan mellan berörda aktörer. Även budget och bemanning anpassas utifrån förutsättningarna.

Lågtröskelmottagningen bör namnges med namn som inte kan anses vara stigmatiserande.

Beskrivning, uppdrag och syfte

Mottagningen har i uppdrag att erbjuda en lättillgänglig lågtröskelmottagning med grundläggande hälso- och sjukvård för hemlösa och personer i utanförskap samt sprutbytesverksamhet för personer som injicerar narkotika. Verksamheten ska kännetecknas av tillgänglighet, icke-dömande samt stödjande och motiverande förhållningssätt. Mottagningen vänder sig till personer från hela länet.

Lågtröskelmottagningen ska erbjuda grundläggande hälso- och sjukvård för vuxna i målgruppen och i anslutning till besök utifrån medicinskt behov tillhandahålla enklare sjukvårdsmaterial, laboratorietjänster samt vissa läkemedel.

Sprutbytesprogrammets primära syfte är att förhindra smittspridning av blodsmitta som hiv, hepatit B och hepatit C. Genom återkommande testning tidigt upptäcka dessa infektioner och kunna erbjuda läkemedelsbehandling samt byte av injektionsverktyg.

Primärpreventiva åtgärder för att minska smittspridning är testning, rådgivning, vaccination och byte av injektionsverktyg så att personer som injicerar narkotika inte behöver dela verktyg.

Sekundärpreventiva åtgärder som riktar sig till personer som redan drabbats av infektioner och kan innefatta riskreducerande rådgivning och behandling av infektionssjukdomar.

Erbjuda kontakt med kurator för bland annat stöd och krissamtal och barnmorska för bland annat gynekologisk hälsovård, preventivmedelsrådgivning samt abortvård.

Övriga åtgärder är att erbjuda stöd, råd och behandling för att motivera till att sluta använda beroendeframkallande substanser och att skapa kontaktvägar vidare för att etablera vårdkontakt. Erbjud livräddande utbildning samt tillhandahålla naloxon vid opioidberoende.

Personalen på mottagningen ska hjälpa till att förmedla kontakter till annan hälso- och sjukvård, tandläkare, socialtjänst i patientens hemkommun samt civilsamhället.

Målgrupp

Målgruppen är vuxna i Västmanlands län från 18 år i hemlöshet och utsatthet, personer som har skadligt bruk och beroende, personer som injicerar narkotika. Omkring 270 personer i Västmanlands län beräknades (SoS 2012) injicera narkotiska substanser, varav 2/3 bedöms vara bosatta i Västerås.

Västerås stads hemlöshetskartläggning 2021 visar att omkring 60-70 personer bedömdes vara akut hemlösa (boende på härbärke eller uteliggare) och 160-180 personer av samtliga hemlösa bedöms ha ett aktuellt narkotika eller blandmissbruk. Västerås befolkning utgör ca 55 % av befolkningen i länet. Om man utgår från detta skulle länet sammanlagt ha omkring 95 personer i akut hemlöshet och

utanförskap som tillhör målgruppen. Omkring 250 personer i hemlöshet skulle vara narkotika-användare. Detta antal bedöms dock kunna var i underkant och säger inte hur många som injicerar narkotika 2021.

Patientavgifter

Patientbesöken ska vara kostnadsfria.

Ansvariga för drift i samverkan

Vuxenpsykiatri Västmanland ansvarar för att tillsammans med Närvården Västmanland och med övriga beröra verksamheter inom Regionens hälso- och sjukvård etablera en samlad lågtröskelmottagning med sprutbyte.

Detta innebär att sjukvårdsmottagningarna för hemlösa samlokaliseras med sprutbytesverksamheten. Vuxenpsykiatri har det övergripande driftledningsansvaret. Genom detta skapas synergieffekter avseende lokaler, personal och övrig drift.

Verksamheten ska eget HSA-id och ekonomiskt ansvar. Förslag att nuvarande HSA-id för sjukvårdsmottagningen för hemlösa flyttas över och byter namn till Lågtröskelmottagning.

För att kunna genomföra uppdraget krävs samverkan mellan flera kliniker och specialiteter inom Region Västmanlands hälso- och sjukvård.

Ansvariga i samverkan

Vuxenpsykiatrin ansvarar för grundbemanning, sjuksköterskor och undersköterskor samt specialistpsykiatrisk- samt beroendemedicinsk kompetens.

Närvården ansvarar för (riktlinjer) för grundläggande hälso- och sjukvård inom lågtröskelverksamheten.

Närvården och Kvinnokliniken ansvarar för (riktlinjer) vård av gynekologiska besvär och hälsovård, preventionsmedelrådgivning, graviditetsärenden, abortärenden samt övrig vård utifrån behov som inte faller inom primärvårdens ansvarsområde.

Infektionskliniken ansvarar för (riktlinjer) för provtagning samt vaccination för hepatit A och B, behandling vid kronisk hepatit C och hiv. Behandling vid andra allvarliga infektionssjukdomar, bakteriella sjukdomar eller immunbristtillstånd.

Samverkan ska etableras med andra aktörer kring målgruppen inkl brukarföreningar och andra aktörer i civilsamhället.

Samverkan med andra lågtröskelmottagningar och sprutbytesverksamheter för utbyte av erfarenheter mm.

Förslag medicinskt ledningsansvar och personalresurser

Vuxenpsykiatrin är verksamhetsansvariga.

Medicinskt ledningsansvarig läkare utses av Vuxenpsykiatrin.

Personalresurser då verksamheten har stadigvarande lokaler/verksamheten är i drift enligt planering

0,1 enhetschef

0,1-0,2 infektionsläkare.

0,1-0,2 läkare primärvård (viss del av tillgänglighet kan vara på distans etc)

2,0 sjuksköterskor med allmänmedicinsk kompetens att kunna göra medicinska bedömningar, kunna ge grundläggande hälso- och sjukvård, ta prover, ge vaccinationer, genomföra smittspårningar. Det är en fördel om sjuksköterskorna har infektionsmedicinsk kompetens. Erfarenhet av psykiatri är meriterade. En sjuksköterska har utöver klinisk tjänstgöring även arbetsledar- och samordningsansvar på mottagningen.

2,0 undersköterskor som utför omvårdnad av patienter, provtagningar, assisterar vid undersökningar mm.

Upp till 0,2 kurator ska kunna erbjuda samtal i krissituationer, motivationshöjande samtal gällande substansbruk, psykosocialt stöd och rådgivning, samordna vårdinsatser.

Upp till 0,2 barnmorska, tidigt upptäcka graviditet för att snabbt kunna ge omhändertagande och erbjuda mödrahälsovård eller abort. Upptäcka könssjukdom och erbjuda behandling. Erbjuder preventivmedel.

Upp till 0,1 psykiatriker/beroendeläkare

Upp till 0,1 specialistsjuksköterska psykiatri

0,2 medicinsk sekreterare

Personalresurser vid uppstart och igångsättning av verksamheten- hösten 2022

0,1 enhetschef

1,0 sjuksköterska (inkl arbetsledar- och samordning)

1,0 sjuksköterska

1,0 undersköterska

0,1 infektionsläkare

0,2 allmänläkare

0,2 psykiatriker vara 0,1 medicinsk ledningsansvarig

0,1 kurator

0,1 barnmorska, fördelat på närvården och kvinnokliniken

0,1 psykiatrisköterska

0,1 medicinsk sekreterare

Resurser inför uppstart och igångsättning av verksamheten

0,3 projektledare

0,1 enhetschef

Förslag tillgänglighet; öppettider och bemanning

Verksamheten ska vara lättillgänglig och det ska vara möjligt att besöka mottagningen på drop-in besök utan tidsbokning och att boka tid.

Verksamheten har öppet för besök vardagar kl 09:00-16:00

Öppethållandetiderna delas på lämpligt vis avseende lågtröskelverksamhet med basal hälso- och sjukvård och sprutbytesverksamhet men med möjlighet att erbjuda insatser flexibelt.

Bemanning för- respektive eftermiddagar; vanligtvis 2 sjuksköterskor och 2 undersköterskor. Övrig personals schemaläggning planeras mellan parterna. Ett förslag att utgå från;

- Tisdagar 10:00-12:00 tidbokade läkarbesök primärvård, distans övrig tid.
- Onsdagar kl 13:00-16:00 kvinnomottagning, tidsbokning barnmorska på mottagningen.
- Torsdagar kl 13:00-15:00, varannan vecka tidsbokade besök läkare psykiatri resp läkare infektion. Distans övrig tid.

Tillgänglighet framåt med utblick tidigast 2024

Flera Regioner arbetar nu med att tillgängliggöra lågtröskel- och sprutbytesverksamhet på flera orter i sin region än enbart på en enda centralort. Detta bygger bl a på rekommendationer från Folkhälsomyndigheten. Utifrån att skademinimerande insatser blir en allt vanligare del av vårdutbudet och dessa rekommenderas, bör Region Västmanland redan från start tänka att lågtröskelmottagning med sprutbyte i Västmanland ska kunna erbjudas mobilt och/eller i samverkan på annat sätt framöver. Förslagsvis en halvdag vardera i Köping respektive Fagersta en vardag i veckan. I så fall minskas öppethållande i Västerås till 4 dagar per vecka. Detta kommer kräva ytterligare fördjupad planering och vidare översyn av verksamhet, samverkan och budget.

Dokumentation

Cambio Cosmic används för sammanhållen patientjournal.

Infcare kvalitetsregister för sprutbytesverksamheter.

Verksamhetsberättelse till IVO årligen

Rutiner och arbetsätt

Utöver givna föreskrifter och etablerade regionala riktlinjer ska rutiner, arbetsbeskrivningar och arbetsätt inhämtas från andra lågtröskelmottagningar med sprutbytesverksamhet som varit igång ett tag. Exempelvis har Uppsala har under flera år bedrivit en lågtröskelmottagning.

Kontaktvägar och ansvarsgränser mellan verksamheten och övriga hälso- och sjukvården, främst berörda kliniker behöver i samverkan klargöras.

Budget

En rimlig budget för drift av verksamheten inkl personal och fördelning tas fram av parterna inkl investeringsbehov och lokalhyra mm. Varje klinik föreslås få ramförstärkning från hälso- och sjukvårdsförvaltningen utifrån sitt uppdrag.

Budget för verksamheten tas fram utifrån förutsättningarna som blir att agilt starta upp och etablera en lågtröskelverksamhet med sprutbyte. Se budget bilaga.

Samverkansöverenskommelse

Lågtröskelmottagningen är en gemensam angelägenhet för oss. Därför förbinder sig parterna att tillhandahålla kompetens och resurser enligt verksamhetsbeskrivning och budget för ändamålet.

2022-07-08

Vuxenpsykiatri Västmanland

Infektionskliniken Västmanland

Närvården Västmanland

Kvinnokliniken Västmanland